

សេវាកម្មដឹកជញ្ជូនកញ្ចប់តូចនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ចំណុចសំខាន់ៗ

អព្យាក្រឹតភាពក្នុងការប្រកួតប្រជែង (អាជីវកម្មដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ និងអាជីវកម្មឯកជនដែលការប្រកួតប្រជែង ក្នុងទីផ្សារនៅកម្រិតស្មើគ្នា) ធានាថារាល់សហគ្រាសទាំងអស់ ទោះជាសាធារណៈឯកជនក្តី ជាសហគ្រាសក្នុង ស្រុក ឬបរទេសក្តីប្រឈមចំពោះមុខច្បាប់តែមួយ។ ការធានាឱ្យបាននូវការប្រកួតប្រជែងស្មើភាពគ្នារវាងក្រុមហ៊ុន ឯកជន និងក្រុមហ៊ុនសាធារណៈនៅក្នុងទីផ្សារនឹងនាំឱ្យមានជម្រើសកាន់តែច្រើន គុណភាពកាន់តែខ្ពស់ និង តម្លៃកាន់តែទាបសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់នឹងផ្តល់ជាអត្ថប្រយោជន៍ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនិងការអភិវឌ្ឍ។ នេះជា ហេតុផលដែលថា ការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់របស់សហគ្រាសដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ (SOEs) នៅក្នុងការ ប្រកួតប្រជែងជាកត្តា ដ៏មានសារៈប្រយោជន៍។

អង្គការ OECD ទទួលបានការកិច្ចពិលខាធិការដ្ឋានអាស៊ាន និងក្រុមអ្នកជំនាញអាស៊ានលើផ្នែកការប្រកួតប្រជែង ក្រោមការឧបត្ថម្ភមូលនិធិពីកម្មវិធីកំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន (ASEAN Economic Reform Programme) ក្រោមការិយាល័យអភិវឌ្ឍ ខូមិនវែល និងការបរទេសនៃចក្រភពអង់គ្លេស (UK Foreign, Commonwealth & Development Office) (រដ្ឋាភិបាលចក្រភពអង់គ្លេស) ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃដោយឯករាជ្យទៅលើផលប៉ះ ពាល់នៃសហគ្រាសប្រភេទ SOEs ទៅលើការប្រកួតប្រជែងក្នុងវិស័យសេវាកម្មដឹកជញ្ជូនកញ្ចប់តូចក្នុងតំបន់អាស៊ាន។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃអាចជួយដល់ការលើកកម្ពស់ ការប្រកួតប្រជែងស្មើភាពគ្នារវាងសហគ្រាស SOEs និង ស្ថាប័នឯកជនក្នុងតំបន់អាស៊ាន ជួយឱ្យឃើញសិទ្ធិនិងបុព្វសិទ្ធិពិសេសនានា ដែលសហគ្រាស SOEs ទទួល បាន ដែលប៉ះពាល់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការប្រកួតប្រជែងក្នុងរយៈពេលវែង។ ឯកសារនេះ បង្ហាញឱ្យឃើញ លទ្ធផលចម្បងៗ ដែលបានមកពីការវាយតម្លៃ និងការពិនិត្យឡើងវិញ យ៉ាងពេញលេញដែលអាចរកបាននៅ oe.cd/comp-asean ។

ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញគឺជា លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃរបស់អង្គការ OECD ដោយផ្អែកលើការវិភាគទៅលើច្បាប់ កម្ពុជាដែលត្រូវបានជ្រើសរើស (ជាអាទិភាព) ការសម្ភាសន៍ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវពីឯក សារនានា។ ការត្រួតពិនិត្យនេះត្រូវបានធ្វើឡើងជា ៤ ដំណាក់កាល៖

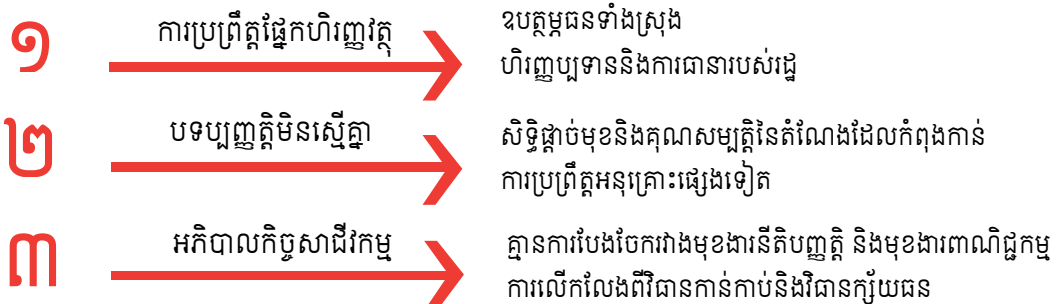
ដំណាក់កាលទី១ គឺជាការកំណត់វិសាលភាពជាក់លាក់នៃការសិក្សា។ ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជាត្រូវបានកំណត់ថាជាសហ គ្រាសប្រភេទ SOE ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលបំណងនៃការសិក្សានេះ ហើយច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិចម្បងៗ ព័ត៌មាន ពាក់ព័ន្ធនឹង SOE មួយចំនួនក៏ត្រូវបានធ្វើការវិភាគផងដែរ។ ក្រុមការងាររបស់អង្គការ OECD បានជួបជាមួយ អាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល សមាគមឧស្សាហកម្ម និងកាតិឯកជនដែលពាក់ព័ន្ធ។

ដំណាក់កាលទី២ បានត្រួតពិនិត្យទៅលើច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធដើម្បីកំណត់ឱ្យឃើញមាត្រាសក្តានុពលដែលបង្ក ឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ទីផ្សារប្រកួតប្រជែងស្មើភាពគ្នា និងដើម្បីស្វែងយល់អំពីហេតុផល និងគោលបំណងនៃ គោលនយោបាយរបស់ច្បាប់ទាំងនោះ។

ដំណាក់កាលទី៣ គឺជាការវិភាគទៅលើសិទ្ធិពិសេស បុព្វសិទ្ធិ និងតួនាទីរបស់ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជាយ៉ាងស៊ីជម្រៅ។
ដំណាក់កាលទី៤ គឺជាដំណាក់កាលនៃការចងក្រងពង្រាងរបាយការណ៍មួយដែលរួមមានអនុសាសន៍ដែលមិនមែនជាកាតព្វកិច្ច។ សេចក្តីព្រាងការត្រួតពិនិត្យ និងអនុសាសន៍នានា ត្រូវបានចែករំលែកនិងលើកយកមកពិភាក្សាជាមួយភ្នាក់ងារព័ន្ធក្នុងវិស័យសាធារណៈ។

សហគ្រាសប្រភេទ SOE និងអព្យាក្រឹតភាពនៃការប្រកួតប្រជែង

សហគ្រាសប្រភេទ SOE អាចមានសិទ្ធិ ឬបុព្វសិទ្ធិដែលគ្រប់គ្រងក្នុងវិស័យឯកជនមិនមាន ហើយសិទ្ធិទាំងនេះ អាចផ្តល់ជាអត្ថប្រយោជន៍លើសលប់ក្នុង ការប្រកួតប្រជែង។ គុណប្រយោជន៍ទាំងនេះអាចធ្វើឱ្យការចូលទៅក្នុងទីផ្សារ ឬការពង្រីកទីផ្សារកាន់តែមាន ការលំបាកសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនឯកជន (ទាំងក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក) និងនាំឱ្យមានឧបសគ្គក្នុងការប្រកួតប្រជែង។ ស្របពេលជាមួយគ្នានេះ សហគ្រាស SOE អាចនឹងទទួលបានកាតព្វកិច្ចដែលបង្កផលប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការប្រកួតប្រជែងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាមួយក្រុមហ៊ុនឯកជន។ ឧទាហរណ៍គុណសម្បត្តិនៃសហគ្រាស SOE ឬកត្តាដែលអាចប៉ះពាល់ដល់អព្យាក្រឹតភាពនៃការប្រកួតប្រជែងគឺ៖

ពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច និងសេវាកម្មជីកជញ្ជូនកញ្ចប់តូចៗ

ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ១៩ កំពុងតែបង្អាក់ខ្សែសង្វាក់ការផ្គត់ផ្គង់ជាសកលនៅក្នុងរូបភាពមួយដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ហើយនឹងមានផលប៉ះពាល់ដល់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដោយមានការធ្លាក់ចុះផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) នៅក្នុងប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ានភាគច្រើន រួមបញ្ចូលទាំងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ជាលទ្ធផលនៃការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ ១៩ ការប្រើប្រាស់ពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចមានការកើនឡើងយ៉ាងគំហុក។ ជំងឺរាតត្បាតកូវីដ ១៩ នាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូររយៈពេលវែង ដោយការបង្កើនល្បឿននៃការផ្លាស់ប្តូរទៅរកពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចវិញ។ អាជីវកម្មដែលមានហាងជារូបវន្តជាច្រើន មានការវិវត្តដោយការផ្តល់ជូនសេវាកម្មហួសពីការលក់រាយ រាប់បញ្ចូលទាំងការដឹកជញ្ជូនដល់គោលដៅចុងក្រោយ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា វិស័យពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចមានការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយមានសក្តានុពលយ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍបន្តទៅមុខទៀត ម្យ៉ាងវិញទៀតកត្តាទាំងនេះអាចចូលរួមចំណែកទៅដល់ការរីកចម្រើនខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស។ ប្រាក់ចំណូលពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថានឹងឈានដល់ ២២២ លានដុល្លារក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៣១៣ លានដុល្លារនៅឆ្នាំ ២០២៥ ជាមួយនឹងអត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំ ៩% រវាងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២៥។ រដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវច្បាប់ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមជាច្រើនដើម្បីគាំទ្រដល់កំណើនពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចដែលជួយដល់ការផ្លាស់ប្តូររបស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ឱ្យក្លាយជាពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចបាន។ បើទោះជាមានគំនិតផ្តួចផ្តើមនេះនៅតែមានឧបសគ្គដែលប៉ះពាល់ដល់អត្រាលូតលាស់ខាងពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច ដូចជាតម្លៃខ្ពស់

សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនដល់គោលដៅចុងក្រោយ។ ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក៏ជាកន្លឹះក្នុងការតភ្ជាប់តំបន់ ទីក្រុង និងជនបទ ជំរុញការដឹកជញ្ជូនតាមព្រំដែន។

សហគ្រាស SOE និងវិស័យសេវាកម្មដឹកជញ្ជូនកញ្ចប់តូច

នៅប្រទេសកម្ពុជា សហគ្រាសកាន់កាប់ដោយរដ្ឋ (SOEs) (ហៅថា “សហគ្រាសសាធារណៈ”) គឺជានីតិបុគ្គល ដែលមានស្វ័យភាពហិរញ្ញវត្ថុ មានបេសកកម្មជួយដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់ប្រទេស។ ដោយ ផ្លាស់ប្តូរពីសេដ្ឋកិច្ចផែនការទៅជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ រដ្ឋាភិបាលបានធ្វើឯកជនការរូបនីយកម្ម សហគ្រាសកាន់កាប់ ដោយរដ្ឋ (SOEs) ជាច្រើនក្នុងរយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំ។ ប្រទេសនេះ មានសហគ្រាសកាន់កាប់ដោយរដ្ឋ (SOEs) ចំនួន ១៨៧ ដែលគ្រប់គ្រងទាំងស្រុងដោយរដ្ឋនៅឆ្នាំ១៩៨៩។ ត្រឹមចុងឆ្នាំ២០០០ មាន ១៦០ ត្រូវបានធ្វើឯកជន ការរូបនីយកម្មទាំងស្រុង ឬដោយផ្នែក។ គិតត្រឹមខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០ សហគ្រាស SOE ចំនួន ១៣ ក្នុងនោះរួមមាន ក្រុមហ៊ុនបណ្តាក់ទុនរួមគ្នាចំនួន ២ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជា ជាសហគ្រាសសាធារណៈមួយដែលកាន់កាប់ដោយរដ្ឋទាំងស្រុង បេសកកម្មរបស់វាគឺពង្រឹង សេដ្ឋកិច្ចជាតិខណៈពេលដែលការផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋបាលរបស់ខ្លួន ដើម្បីធ្វើទំនើបកម្ម សេវា ប្រៃសណីយ៍ បង្កើនបទដ្ឋាន និងភាពសមរម្យនៃតម្លៃ ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជាផ្តល់ជូនសេវាកម្មចែកចាយកញ្ចប់តូច ទាំងក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក។

ការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័សរបស់វិស័យនេះបានទាក់ទាញក្រុមហ៊ុនដឹកជញ្ជូនជាកាតិទីបីមួយចំនួនក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំ ថ្មីៗនេះ៖ នៅក្នុងខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ មានក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិការដែលទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណចំនួន ៤៣ ក្រុមហ៊ុន ដែលកំពុងមាន សកម្មភាពក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ មួយចំនួន នៃក្រុមហ៊ុនទាំងនេះ ជាក្រុមហ៊ុននៅក្នុងស្រុកដែលទើប និងបង្កើតឡើងថ្មីៗ ផ្សេងទៀត ផ្តោតទៅលើផ្នែកទីផ្សារដឹកជញ្ជូនដល់គោលដៅចុងក្រោយ និងការចែកចាយនៅ ក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ។ លើសពីនេះទៅទៀតក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិការដែលមិនមានអាជ្ញាប័ណ្ណជាច្រើនបានរាប់រងទៅ លើការចែកចាយទំនិញមួយផ្នែកធំ។

បើទោះជាមានបណ្តាញដ៏ទូលំទូលាយក៏ដោយ ប៉ុន្តែប្រៃសណីយ៍កម្ពុជាហាក់ដូចជាមិនមានវត្តមាន នៅក្នុងទីផ្សារ ក្នុងស្រុក នោះទេ ហើយវាក៏មិនត្រូវបានគេចាត់ទុកថា កំពុងតែប្រកួតប្រជែងយ៉ាងប្រកៀកប្រកិតជាមួយនឹងដៃគូ ប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងសកលលោក និងនៅក្នុងផ្នែកទីផ្សារសេវាចែកចាយកញ្ចប់តូចអន្តរជាតិនោះដែរ។

អនុសាសន៍សំខាន់ៗ

1. កំណត់ឱ្យបានច្បាស់ និងបង្ហាញជាសាធារណៈនូវវត្ថុបំណងនៃគោលនយោបាយសាធារណៈរបស់ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជា។ ធានាថាប្រៃសណីយ៍កម្ពុជាទទួលបានសំណង គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់វត្ថុបំណងនៃគោលនយោបាយសាធារណៈរបស់ខ្លួន ហើយប្រាក់ចំណូល និងចំណាយទាក់ទងនឹងសកម្មភាពទាំងនេះត្រូវបានបែងចែកយ៉ាង ច្បាស់លាស់នៅក្នុងគណនីរបស់ខ្លួន។
2. អនុម័តច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែងដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពេញលេញពីទីលានប្រកួតស្មើភាព ហើយមិនលើកលែង សហគ្រាសកាន់កាប់ដោយរដ្ឋ (SOEs) ពី វិសាលភាពនៃច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែងនេះឡើយ។ ការរួមបញ្ចូលយ៉ាងច្បាស់លាស់នូវ សហគ្រាសកាន់កាប់ដោយរដ្ឋ (SOEs) នៅពេលកំណត់វិសាលភាពនៃភាព អាចអនុវត្តបានអាចបង្កើនភាពប្រាកដប្រជាផ្នែក ច្បាប់ នៅក្នុងន័យនេះ។
3. ធានានូវឯករាជ្យភាពរបស់អាជ្ញាធរប្រកួតប្រជែងដើម្បីចៀសវាងការប៉ុនប៉ងរបស់ក្រសួងនានា ឬអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលផ្សេងទៀតដើម្បី មានឥទ្ធិពលដល់ការសម្រេចចិត្ត របស់អាជ្ញាធរប្រកួតប្រជែងក្នុងការស៊ើបអង្កេតការប្រព្រឹត្តរបស់ សហគ្រាសកាន់កាប់ដោយរដ្ឋ (SOEs)។
4. អនុវត្តលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ និងកម្រៃសេវាដូចគ្នាចំពោះប្រៃសណីយ៍កម្ពុជា និងអ្នកផ្តល់សេវាដឹកជញ្ជូនទំនិញកញ្ចប់តូចដែលកាន់កាប់ដោយឯកជន។ ម៉្យាងវិញទៀត សូមពិចារណាសម្រួលនីតិវិធីនៃការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណឱ្យមានភាពសាមញ្ញ និងកាត់បន្ថយថ្លៃដើមសម្រាប់អ្នកផ្តល់សេវាដែលកាន់កាប់ដោយឯកជន។
5. ចៀសវាងការលើកលែងពន្ធនាមួយលើសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មរបស់ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជា។
6. ធ្វើវិសោធនកម្មអនុក្រឹត្យលេខ ៤១ ចុះថ្ងៃទី៦ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៧ ស្តីពីការអនុវត្តលក្ខន្តិកៈទូទៅនៃសហគ្រាសសាធារណៈ (បំពេញបន្ថែមដោយអនុក្រឹត្យលេខ ៧១ ចុះថ្ងៃទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១) ដែលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថាប្រាក់កម្ចី និងបំណុលរបស់ សហគ្រាសកាន់កាប់ដោយរដ្ឋ (SOEs) មិនត្រូវបានធានាដោយរដ្ឋឡើយ។

ប្រភព៖ Statista; ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ; ក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍។

ជំរុញការប្រកួតប្រជែងក្នុងតំបន់អាស៊ាន

ដោយទទួលបានមូលនិធិពីកម្មវិធីកំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន (ASEAN Economic Reform Programme) ក្រោមការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍ ខ្មែរមិនវែលនិងការបរទេស នៃចក្រភពអង់គ្លេស (UK Foreign, Commonwealth & Development Office) (រដ្ឋាភិបាលចក្រភពអង់គ្លេស) គម្រោងជំរុញការប្រកួតប្រជែងក្នុង តំបន់អាស៊ានគឺជាគម្រោងមួយដែលមានគោលបំណងធ្វើការវាយ តម្លៃឧបសគ្គខាងផ្លូវច្បាប់ទៅលើការប្រកួតប្រជែង ក្នុងវិស័យកីសុភារក្នុងប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ានទាំង ១០ ដោយការកំណត់បទប្បញ្ញត្តិនានាដែល រាំងស្ទះដល់ប្រសិទ្ធភាពនៃដំណើរការក្នុងទីផ្សារ និងបង្កើតឱ្យមានទីប្រកួតប្រជែងដែលមិនស្មើភាពគ្នាសម្រាប់អាជីវកម្ម។ គម្រោងនេះដំណើរការសម្រេចបាននូវស្របគ្នា៖ ការពិនិត្យឡើងវិញលើការវាយតម្លៃការប្រកួតប្រជែង ក្នុងអនុវិស័យកីសុភារដាក់លាក់ និងការពិនិត្យមើល អព្យាក្រឹត្យភាពនៃការប្រកួតប្រជែងរបស់សេវាកម្មដឹកជញ្ជូនកញ្ចប់តូច។

របាយការណ៍នេះនិងឯកសារអម “ការពិនិត្យឡើងវិញលើការវាយតម្លៃប្រកួតប្រជែងរបស់អង្គការសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការនិងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (OECD)៖ វិស័យដឹកជញ្ជូននៅកម្ពុជា” គឺជាការរួមចំណែកដល់ការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការប្រកួតប្រជែងរបស់អាស៊ាន។

ចូលមើលការពិនិត្យឡើងវិញនិងព័ត៌មានច្រើនទៀតក្នុងគម្រោងនេះនៅគេហទំព័រ oe.cd/comp-asean